

Izjava prvog zamjenika visokog predstavnika na konferenciji za medije u Sarajevu

Dobro jutro. Zahvaljujem vam što ste došli danas.

Žalim što razlog iz kojeg smo vas pozvali da dođete danas nije pozitivniji, međutim danas zapravo želim narodu Bosne i Hercegovine predočiti posljedice nedavnih posjeta Sarajevu komesara za proširenje Evropske unije, gospodina Olli Rehn-a i generalnog sekretara NATO-a, gospodina Jaap de Hoop Scheffer. Obojica su bili ovdje u petak i obojica su bili ovdje radi pitanja vezanih za daljnji tok integracije Bosne i Hercegovine u euro-atlantske strukture. Naravno, obje posjete su bile od izuzetnog značaja za Bosnu i Hercegovinu. Ovo se ne dešava veoma često, pogotovo ne da se ovakve dvije posjete dese na isti dan. Obje posjete su vjerovatno ostavili većinu građana ove zemlje, koji žele da Bosna i Hercegovina postane član euro-atlantskih struktura, razočarani i punim zebnje, kao i po mišljenju mnogih osoba sa kojima sam razgovarao – lokalnim kontaktima – uplašenim zbog svega što se dešava, zbog ratne retorike i prijetnja. Dakle, oni su zabrinuti za svoju budućnost. Stoga, ja vam želim poručiti da dijelimo razočarenje koje je izrazio komesar Rehn, ali da istovremeno želimo uvjeriti narod da mi jesmo ovdje kako bismo se pobrinuli da stvari i dalje idu naprijed, te da je napredak još uvijek moguć.

Međutim, kao što znate komesar Rehn je u četvrtak, prije dolaska u Sarajevo, parafirao Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Crnom Gorom, zemljom koja postoji kao nezavisna država nešto manje od godinu dana. Ovo je prilično nesretno za Bosnu i Hercegovinu kako u smislu toga kako to izgleda tako i u smislu, po mom mišljenju, psihologije naroda. Bosna i Hercegovina, govorim iz ličnog iskustva, njeni lideri i narod koji su se izuzetno trudili i postigli toliko toga u toku posljednjih 12 godina nakon završetka rata, su trebali parafirati Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju prošlog petka. Zaista je trebalo biti tako. Međutim, komesar Rehn nije mogao potpisati taj Sporazum jer nakon tri godine koliko već politički lideri pregovaraju o reformi policije još uvijek nikakav dogovor niti plan implementacije nije postignut. Ovo jeste jedan od glavnih razloga zbog kojih Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju nije potpisan, međutim komesar je također istakao da još uvijek postoji zabrinutost o saradnji sa Haškim tribunalom. Iako jeste došlo do napretka u tom polju, saradnja još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou.

Međutim, ono što je frustrirajuće, a mislim da je to frustrirajuće i za narod BiH, jeste indikacija da je postojala mogućnost postizanja dogovora prije dolaska gospodina Rehn-a. Činjenica je da su prijedlozi koji su od prošle srijede pred liderima BiH u skladu sa tri principa Europske unije. Nažalost bilo je osam spornih pitanja, a za sada nije vrijedno zalaziti u detalje o njima. Međutim, šta je zapravo reforma policije? Šta se to zapravo predlaže? Većina javnosti vjerovatno, u ovom trenutku, nije imala priliku vidjeti izvještaj Direkcije za reformu policije. U suštini se predlaže policijska struktura koja je u potpunosti regulirana zakonom i financirana na državnom nivou, a u kojoj postoje državne policijske organizacije poput Državne agencije za istragu i zaštitu (SIPA) i Državne granične policije, kao i niz lokalnih policijskih tijela širom zemlje koji će biti odgovorni za održavanje reda u zajednicama i naročito, za primjenjivanje

zakona na lokalnom nivou – znači biti će zaduženi za sve, od pitanja šinterā do javnog reda i mira, na lokalnom nivou i vezano za zajednice koje čuvaju. Na višim nivoima su policijske organizacije poput SIPA-e, koje su nadležne za organizirani kriminal, terorizam, međunarodni kriminal i hapšenje ratnih zločinaca.

Međutim, bilo je drugih spornih pitanja – jedni bi iznijeli jedan prijedlog a drugi bi ga odbili, i obratno. Ukupno je bilo oko osam spornih pitanja, a radilo se o stvarima kao što je stvaranje lokalne policijske jedinice sa sjedištem u Srebrenici, policijski distrikt oko Sarajeva, te je bio i sporan broj zamjenika direktora policije kao i nazivi lokalnih policijskih tijela. Na kraju, po mom mišljenju, to što je spriječilo postizanje dogovora u srijedu jeste u stvari pitanje naziva tih lokalnih policijskih tijela, i čini mi se kao veoma nesretan razlog za propuštanje jedne ovakve prilike.

Visoki predstavnik je u pismu upućenom liderima političkih stranaka 22. februara, pojasnio da prihvatanjem prvog principa – prvog principa EU o policiji, u kojem stoji da sva zakonodavna i budžetska vlast mora biti na državnom nivou – zakonska konzekvenca je da entitetske i kantonalne policijske institucije ne mogu postojati. Dakle, kada kaŹem da je prijedlog koji je bio pred bh. liderima u srijedu usklađen sa tri principa EU, to je ono na šta mislim. U nekim medijima ste mogli vidjeti opis opcije po kojoj bi lokalne policijske tijela u Republici Srpskoj bile administrativna organizacija Ministarstva sigurnosti BiH, što bi također vaŹilo za Brčko Distrikt i lokalnu policiju u Federaciji. Dakle, kada zbog pitanja naziva, koje je svakako propisano Ustavom Bosne i Hercegovine i spomenuto u Općem okvirnom sporazumu BiH, dogovori oko policijske reforme propadnu, smatram da je razumljivo što je narod zbunjen i razočaran tim dešavanjima. Ipak, članovi predsjedništva stranaka i članovi Vlade duŹni su položiti zakletve, a predsjednici stranaka su još i duŹni napisati

zakletvu koja je u skladu sa izbornim zakonom, da će poštovati Dejtonski mirovni sporazum koji nalaže određeni ustavni poredak u ovoj zemlji. Sviđalo im se to ili ne, to je zakletva koju moraju položiti.

Lideri dvije najvećih političkih stranaka uključenih u ovim razgovorima su u petak, po mom mišljenju, pokazali podosta pragmatizma po pitanju postizanja dogovora o reformi policije i potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, što prije moguće. Međutim, druge dvije stranke su nažalost odigrale negativnu ulogu u ovim razgovorima. Obje stranke su čvrsto ostale pri svojim stajalištima, koji u konačnici neće biti održivi ako prihvatite tri principa EU, kao što je visoki predstavnik naglasio. Želim naglasiti da ne krivim nikoga posebno. Ovih šest stranaka su samovoljno formirale koaliciju, te na kraju one ovo moraju same, međusobno i riješiti. Međutim, smatram da je važno da ti pojedinci koji su odbili kompromis dobro razmisle o tome što su koštali Bosnu i Hercegovinu, te da li su postupili u skladu sa političkom platformom svoje stranke i u skladu sa zakletvama koje su položili i strukturama koje su se zakleli da će poštovati. Trebaju također razmisliti o tome da li time što održavaju status quo pomažu ili odmažu Bosni i Hercegovini. Svi se uvijek žale o status quo, međutim kada iskrsne prilika da se to stanje promijeni, nažalost tada nitko neće ništa da učini.

Očito je da ja nisam Evropljanin, već da sam Amerikanac. Međutim, svjestan sam koliko i šta se sve desilo Evropskoj uniji od njenog formiranja prije 50 godina. Iduće nedjelje, obilježava se potpisivanje Rimskog ugovora kojim je formirana Evropska unija. Ovo se dešava dvanaest godina nakon kraja rata u Bosni i Hercegovini, znači iste godine kada i BiH slavi dvanaestu godišnjicu završetka rata. Nadam se da ovo nije samo koincidencija, jer zaista vjerujem da još uvijek postoji mogućnost postizanja dogovora o reformi policije. Smatram da bi ste počinili veliku grešku kada bi nakon tri godine ponovo, ispočetka počeli reformu policije kada je pred vama savršeno

dobar prijedlog koji zadovoljava sve strane i koji umalo nije bio prihvaćen prošle srijede.

Prošlog mjeseca Vijeće za implementaciju mira donijelo je odluku da produži mandat Ureda visokog predstavnika do juna 2008. godine. Razlozi iz kojeg su to učinili su prilično dobro poznati, većinom su to interni mada postoje i vanjski razlozi. U svojim izjavama medijima jasno sam poručio da su vrata Ureda visokog predstavnika otvorena, odnosno da smo spremni pomoći političkim liderima ukoliko oni i dalje žele postići dogovor o reformi policije, te da smo visoki predstavnik i ja voljni da učinimo sve što možemo da pospješimo taj proces. Međutim, sada je na vođama ove zemlje da se potrude, a ja vjerujem da su neki od njih jasno pokazali spremnost da to učine prošle srijede. Iduće nedjelje, kao što sam već rekao, je 50-godišnjica potpisivanja Rimskog ugovora i ne vidim razloga zašto prijedlog koji je bio na stolu prošle srijede, uz neke konačne izmjene, ne bi mogao biti usvojen te dogovor o reformi policije postignut do te godišnjice.

Sada, da pređemo sa Evrope na euro-atlantske integracije želio bi reći nekoliko riječi o posjeti Generalnog sekretara NATO-a. Naravno, ja lično sam veoma zadovoljan činjenicom da je BiH sada članica Partnerstva za mir. To je u najboljem interesu ne samo BiH već i čitave regije, a mislim da se to velikim dijelom i desilo kao rezultat učinjenog napretka na polju reforme odbrane u ovoj zemlji. Međutim, generalni sekretar NATO-a je rekao liderima BiH, kao i meni, da je Savez također zabrinut zbog reforme policije, ustavne reforme i donekle, reforme odbrane – naročito što se tiče pitanja vlasništva nad vojnom imovinom i izuzetno slabim finansiranjem vojske, s obzirom naveć preniski obrambeni budžet. Ali, da se nadovežem na ono o čemu je komesar Rehn već govorio, o pitanju saradnje sa Haškim tribunalom. Dozvolite mi da vam ukažem na činjenicu da je Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira prošlog mjeseca naredio Uredu visokog predstavnika da postavi saradnju sa Haškim tribunalom kao prioritet za slijedeću godinu.

Saradnja sa Tribunalom je jedan od razloga zbog kojeg Bonske ovlasti nisu ukinute, a visoki predstavnik je jasno izrazio svoju spremnost da upotrebi te ovlasti upravo za rješavanje ovog pitanja.

Kao osoba u Uredu visokog predstavnika koja je zadužena za pitanja saradnje sa Haškim tribunalom, počeo sam se savjetovati sa međunarodnom zajednicom i lokalnim partnerima o tome šta još možemo učiniti kako bi smo razbili mreže pomagača osoba optuženih za ratne zločine i doveli pred lice pravde one koji su odgovorni za zločine u Srebrenici. Uostalom, ne postoji zakon o zastarijevanju koji se odnosi na zločin ubistva, te ćemo uhapsiti te osobe kada god i gdje god budemo u mogućnosti to da učinimo. Zamrzavanje imovine pripadnika mreže pomagača Karadžića i Župljanina su u ovom trenutku prioriteti, kao što je i ograničavanje njihovog kretanja po Evropi i regiji u skladu sa viznim restrikcijama Evropske unije, Sjedinjenih američkih država i drugih. Vjerovatno ste primijetili da je došlo do intenziviranja akcija poduzetih protiv pripadnika mreža pomagača i mi ćemo raditi na tome da osmislimo nove inicijative pomoću kojih bi se ove osobe dovele pred lice pravde. Također možete očekivati dodatne aktivnosti – neke će biti vidljive a druge neće, mada će posljedice svih tih aktivnosti u konačnici svima biti očite.

Također bi želio iskoristiti ovu priliku da komentiram nedavne izjave članova Srpske demokratske stranke, naročito izjave koje su dali dr. Kalinić, gospodin Šarović i drugi kojima, kako se čini, najavljuju povratak na političku scenu u bližoj budućnosti. Želim samo da njih i njihovu stranku podsjetim da će biti ozbiljnih posljedica u slučaju da do toga stvarno dođe, jer zabrane koje je visoki predstavnik nametnuo ostaju na snazi sve dok on ne odluči drugačije.

Dakle, da rezimiram, još uvijek postoji prilika da se postigne dogovor o reformi policije ako vladajuće stranke to žele. Ured visokog predstavnika i Ured specijalnog predstavnika Evropske unije i dalje su spremni da im pomognu da postignu dogovor, te

zašto ne iskoristiti 50-godišnjicu formiranja Evropske Unije kao rok za postizanje dogovora. Također želim dati narodu do znanja da će Ured visokog predstavnika i međunarodna zajednica nastaviti činiti sve što mogu u Bosni I Hercegovini kako bi se pobrinuli da Karadžić, Mladić, Župljanin i njihovi pomagači budu izvedeni pred lice pravde.

Hvala vam. Rado ću odgovarati na sva vaša pitanja sada.